

DE PAPIERLOZE INKOPER KOMT ERAAN

ICT en digitalisering gaan samen en raken het inkoopproces. De 7 conventionele stappen van dat inkoopproces bestaan weliswaar nog steeds, maar zijn tegenwoordig vaker digitaal. Zo ook het tenderen of aanbesteden.

DOOR KOEN DE WIJS EN ROYAN VAN VELSE*

Het gehele proces waarbij eerst documenten naar potentiële aanbieders werden verstuurd via de post of de mail en aanbiedingen vervolgens handmatig werden gescoord, kan nu op een efficiëntere en digitale wijze worden ingericht. Webbased software zorgt voor verzending, bewaking, interpretatie en verslaglegging. Het inkoopproces wordt elektronisch ingericht en de traditionele offerteaanvraag verandert hiermee in een meer transparante e-tender.

INKOOPAPPLICATIES

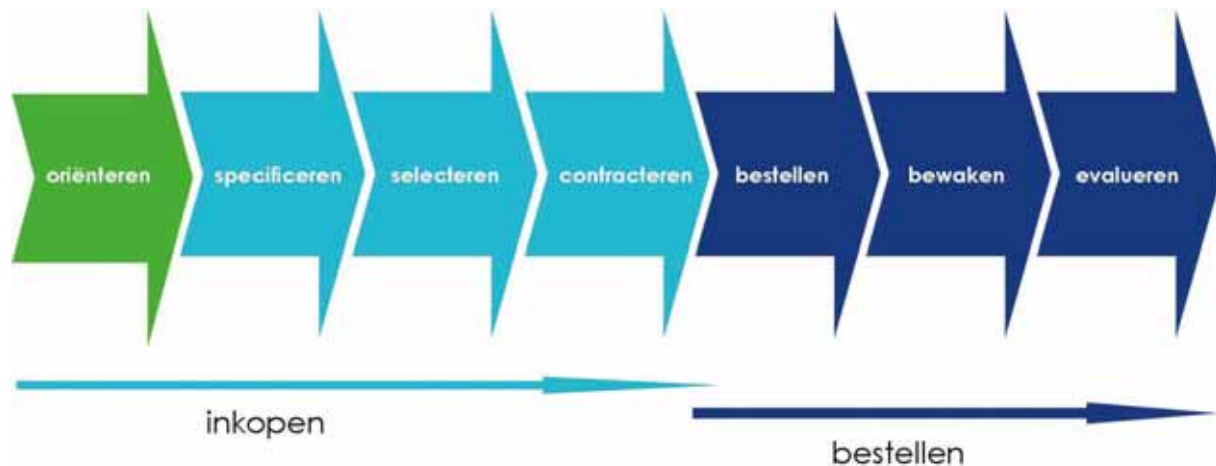
De inkoopapplicatie die Tendered kan heten voor de overheid, of onder andere Negometrix, beschikt over beslisintelligentie. Dit betekent dat door middel van het invoeren van de juiste parameters (selectiecriteria en wegingsfactoren) het systeem de ontvangen aanbiedingen zelf evalueert. Het kent punten toe op basis van bijvoorbeeld de componenten kwaliteit en prijs. Door deze te verhouden tot

elkaar kan een aanbieder een totaal aantal punten behalen.

Dat klinkt allemaal erg elektronisch, automatisch en weinig flexibel, maar als

vanuit klantzijde de wens bestaat om ook referentiebezoeken af te leggen of een proef te doen met de beste aanbieder(s), kan de software tevens voorzien in het scoren daarvan.

De 7 stappen van het inkoopproces.

Na ontvangst van alle antwoorden worden deze enerzijds automatisch door het systeem gescoord. Anderzijds worden eventuele open vragen beoordeeld door zowel de inkoper als de interne klant. Als alle beoordelingen uiteindelijk automatisch dan wel handmatig ingevoerd zijn, berekent het systeem de economisch meest voordelige inschrijving (EMVI) of beste prijs-kwaliteitsverhouding (PKV).

VEILING

Een tool als deze biedt ook de mogelijkheid om te veilen. Na de initiële fase waarbij de geschiktheid van de aanbieders en hun producten is vastgesteld, kunnen in dit geval de geboden producten of diensten van de leveranciers gezamenlijk worden geveild. De eisen die gesteld worden aan de te veilen producten moeten eenduidig zijn. Aanbieders kunnen in een digitale omgeving geanonimiseerd per toerbeurt een (verkoop)bod doen, waarbij de laagste aanbieder de deal wint. Een bod is daarbij nadrukkelijk bindend voor beide partijen.

Een e-veiling is voor inkopers en interne klanten spectaculair omdat op een scherm de voortgang van de veiling kan worden gevolgd en de prijzen vaak snel omlaaggaan. Net als in een traditionele veiling waarbij zaken per opbod worden

verkocht, gaat hier een zekere spanning mee gepaard.

In de praktijk worden weinig e-tenders afgesloten met een veiling. Wanneer ruimte is voor onderhandelen tijdens een offertetraject, is een veiling niet meer te realiseren. De onderhandeling is dan leidend.

Een veiling wordt in de regel alleen toegepast bij producten en diensten die vallen binnen de hefboom- en routinekwadranten van de Kraljic-matrix. Deze productcategorieën kennen een laag toeleveringsrisico. Hiernaast moeten er ook meerdere aanbieders zijn om een veiling zinvol te maken. Omdat er aan een e-veiling kosten zijn verbonden, moeten het te contracteren volume en de beoogde besparing relevant zijn.

DIGITAAL CONTRACT EN DIGITALE ONDERTEKENING

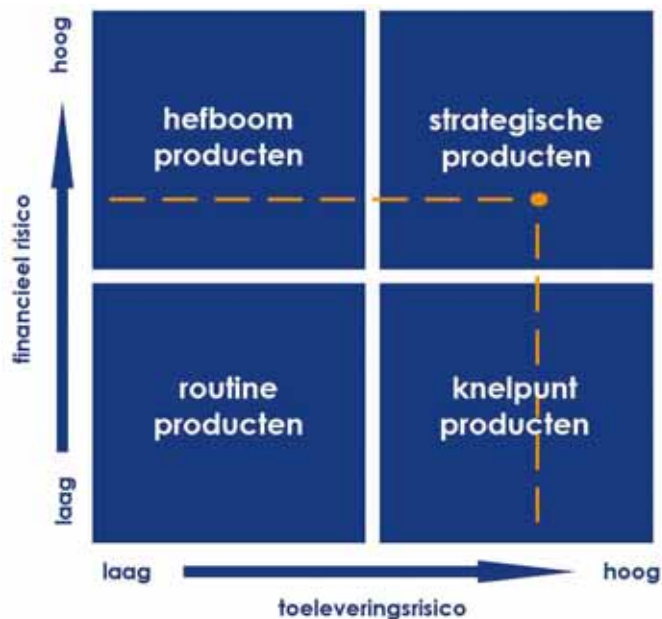
In een tijd waarin het erop lijkt dat eerst de inktpotten van de lessenaars verdwenen en nu ook echte pennen nauwelijks nog worden gebruikt, wordt vaak de vraag gesteld of een overeenkomst nog wel met natte inkt moet worden ondertekend. Meer en meer partijen gebruiken inmiddels een elektronische handtekening die soms niet veel meer is dan een gescande handtekening.

Met de Wet elektronische handtekening van 2003 werd gevolg gegeven aan een EU-richtlijn over dit onderwerp. Hiermee werden aanpassingen doorgevoerd in het BW en de Telecommunicatiewet. De definitie van de elektronische handtekening is opgenomen in art. 3:15a BW. Hierin staat dat een elektronische handtekening dezelfde rechtsgevolgen heeft als een handgeschreven handtekening, op voorwaarde dat de methode voor authenticatie voldoende betrouwbaar is. De handtekening moet bestaan uit elektronische gegevens die geassocieerd worden met andere elektronische gegevens. Een username of wachtwoord, een knop om akkoord te gaan of een gescande handtekening voldoen niet aan deze definitie. Digitaal ondertekenen moet dus middels een volgens het Burgerlijk Wetboek erkende elektronische handtekening, waarbij in ieder geval de authenticatie mogelijk is door de associatie van elektronische bestanden. Er bestaan gewone elektronische handtekeningen, maar ook geavanceerde en gekwalificeerde elektronische handtekeningen. In het laatste geval wordt een certificaat afgegeven.

BESTELLEN

De volgende stap na het contracteren is het bestellen. Dit proces verloopt steeds

>>

Een veiling wordt in de regel alleen toegepast bij producten en diensten die vallen binnen de hefboom- en routinekwadranten van de Kraljic-matrix.

vaker digitaal, al dan niet via een ERP (Enterprise Resource Planning). In Europa wordt een deel van de bestellingen nog via een faxapparaat verzonden of als aangehecht bestand bij een e-mail. EDI (electronic data interchange) is nog niet overal ingebed. EDI zorgt voor de uitwisseling van berichten waarbij gebruik wordt gemaakt van standaardformats en waarbij indien nodig koppelingen tot stand worden gebracht met bestaande systemen.

Deze systemen zorgen gezamenlijk voor de juiste flow waarbij een bestelling bij de leverancier wordt omgezet in een picking-order. Van daaruit wordt via EDI een bevestiging gestuurd naar de klant en worden er na het klaarzetten van de order een afleverbon en een factuur opgemaakt. Het proces verloopt snel en automatisch en de kans op fouten is gering.

De verdergaande digitalisering van het proces zal een aantal taken van de operationele inkopers overnemen.

DIGITALE FACTUREN

Per jaar worden in de wereld 150 miljard facturen verstuurd. Wanneer al deze facturen via de post binnenkomen en gescand, ingeboekt, beoordeeld en betaalbaar gesteld moeten worden, houdt dat veel werk in en geeft het daarnaast een grote kans op menselijke fouten.

Dit proces wordt daarom steeds meer gedigitaliseerd. Software scant de facturen en herkent ordernummers, credituren en bedragen. Dit wordt vervolgens allemaal opgenomen in het ERP-systeem (Enterprise Resource Planning).

Door het versturen van een factuur in pdf-formaat met daarop de vereiste velden wordt het proces al in grote mate gedigitaliseerd. Iedere gestructureerde vorm (CSV of XML) is hierbij bruikbaar. Het systeem zet de aangeleverde factuur om in een XML die door het ERP-systeem ingelezen kan worden. De bijlagen worden in pdf-vorm bijgesloten.

Steeds meer organisaties stellen het zogenaamde e-factureren als eis, waaron-

der de Rijksoverheid sinds 1 januari 2017. Met ingang van 18 april 2019 stelt de EU dit verplicht voor alle overheden, ook lagere. Dit geldt dan voor zowel het kunnen ontvangen als het verzenden van digitale facturen.

Na het invoeren van deze verplichting zullen andere organisaties vanzelf volgen. Voor de kleinere ondernemers vormt digitaal factureren nog een struikelblok, maar ook voor hen zal het betekenen dat de afwikkeling van een factuur door de klant vlotter zal verlopen. De betalingstermijn van 30 dagen wordt in veel gevallen niet gehaald. Vaak ligt het dan aan de kwaliteit van de factuur en met name aan het ontbreken van de vereiste gegevens.

INKOOP VAKER PAPIERLOOS

Papierloos is steeds meer het credo binnen organisaties. Ook de traditionele stappen van het inkoopproces worden gedigitaliseerd. Zelfs de laatste stap, de evaluatie, wordt digitaal opgelost met vendor rating of met contractmanagement, al dan niet met ondersteuning van een ERP. Inkoop zal echter niet geheel opgaan in een digitale exercitie: onderhandelen blijft immers mensenwerk. Inkopen blijft een menselijk vak. <<

*Koen de Wijs en Royan van Velse (links) zijn beiden werkzaam in Arnhem. Koen is strategisch inkoper bij Ziekenhuis Rijnstate, Royan is manager inkoop bij SUEZ.